

EXPUNERE DE MOTIVE

Prezenta inițiativă legislativă are în vedere asigurarea unei reprezentări echitabile, echilibrate și juste a genurilor în domeniul puterii politice. Pentru realizarea echilibrului cotelor de gen în Parlament, se propune introducerea obligativității pentru toate formațiunile politice de a respecta un raport de 1 la 2 între genuri la întocmirea listelor electorale de candidați pentru Senat și Camera Deputaților. Astfel, inițiativa prevede modificarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, cu modificările și completările ulterioare.

Propunerea legislativă este o garanție a respectării cerințelor constituționale, conferind efectivitate art. 16, alin. 3 din Constituție: *„Funcțiile și demnitățile publice, civile sau militare, pot fi ocupate, în condițiile legii, de persoanele care au cetățenia română și domiciliul în țară. Statul român garantează egalitatea de șanse între femei și bărbați pentru ocuparea acestor funcții și demnități.”*

Inițiativa este oportună și în contextul în care indicele egalității de gen 2021 plasează România, potrivit raportului Institutului European pentru Egalitate de Șanse între Femei și Bărbați (EIGE)¹, sub media Uniunii Europene (UE). Cu un punctaj de 54,5 din 100, și o îmbunătățire de 0,01 puncte față de 2020, România se clasează pe locul 25 în UE. Deși, în domeniul puterii politice, România a înregistrat o îmbunătățire notabilă în 2020, comparativ cu anul 2010, de la 23,5 puncte la 41,6 puncte, performanța țării noastre este, și în acest domeniu, sub media UE (56,9 puncte).

Combaterea disparităților de gen și promovarea unor măsuri legislative menite să asigure o reprezentare echitabilă a femeilor în procesul decizional și în mediul politic este o prioritate a Uniunii Europene. Prin adoptarea Strategiei privind Egalitatea de Gen pentru perioada 2021-2025², Comisia Europeană pledează pentru adoptarea Propunerii din 2012 de directivă privind îmbunătățirea echilibrului de gen în organele de conducere ale întreprinderilor³, care a fixat obiectivul ca cel puțin 40% din membrii neexecutivi în consiliile de administrație ale întreprinderilor să fie femei. În același spirit, comitetul de miniștri al Consiliului Europei recomandă, încă din 2003, ca reprezentarea femeilor și bărbaților în viața publică și politică să nu se situeze sub 40%.

Președinta Comisiei Europene, Ursula von der Leyen, intenționează ca, până la finalul anului 2024, să atingă o paritate de gen de 50% la toate nivelurile de conducere ale Comisiei și ale agențiilor europene. În concordanță cu obiectivele strategiei, Comisia invită statele membre

¹ EIGE Romania 2020

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0152&from=RO>

³ COM(2012) 614 final.

„să elaboreze și să pună în aplicare strategii de creștere a numărului de femei în posturi de decizie în mediul politic și în procesul de elaborare a politicilor publice.”

Senatul României și-a manifestat, în data de 19 mai 2021, susținerea față de noul Plan de Acțiune privind Egalitatea de Gen (GAP III)⁴. Prin această comunicare către Parlamentul European, România susține obiectivele Comisiei Europene și, în special, își ia angajamentul de a stabili un echilibru de gen la nivelul leadership-ului politic, potrivit punctului 4 din GAP III, „*Leading by example*”⁵.

În prezent, mai multe legi vizează egalitatea de șanse între femei și bărbați și nondiscriminarea, precum Legea nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Legea nr. 48/2002 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare. De asemenea, Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, prevede la art. 18, alin. 2 că: „(2) *Suma alocată anual partidelor politice de la bugetul de stat este de cel puțin 0,01% și de cel mult 0,04% din produsul intern brut. Pentru partidele politice care promovează femei pe listele electorale, pe locuri eligibile, suma alocată de la bugetul de stat va fi majorată dublu proporțional cu numărul mandatelor obținute în alegeri de candidații femei.*

De asemenea, Legea nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, cu modificările și completările ulterioare, prevede la art.7, alin. 1 că „(...) *Listele de candidați pentru alegerea consiliilor locale și a consiliilor județene trebuie întocmite astfel încât să asigure reprezentarea ambelor sexe, cu excepția acelor care conțin un singur candidat.*” Însă proporția de reprezentare a genurilor rămâne la latitudinea partidelor. Cotele de gen au fost adoptate voluntar de-a lungul timpului de mai multe partide din România, însă doar la nivel declarativ, în statutul partidelor, fără acțiuni concrete.

Partidele politice joacă un rol-cheie în determinarea nivelului și a calității șanselor femeilor de a participa la politica de partid. De asemenea, șansele femeilor de a accede la posturi de conducere sunt în mâinile partidelor politice și ale elitelor de partid care controlează procesele de selecție și de admitere. De asemenea, partidele politice stabilesc ordinea de prioritate pe listele electorale, listele restrânse pentru circumscripțiile electorale și structurile de partid. Din aceste motive, partidele politice sunt adeseori denumite „deschizători de porți”.

Din 2005, Agenția Națională pentru Egalitate de Șanse între Femei și Bărbați își desfășoară activitatea cu scopul implementării principiului egalității de tratament pentru femei și bărbați.

⁴ <https://www.senat.ro/PDFOrdineDeZi/587d586c-13fa-4bf6-8dbb-9fc3617dbdf4/2021/5/19/JOIN%2017.pdf>

⁵ Planul de acțiune privind egalitatea de gen – poziționarea drepturilor femeilor și fetelor în centrul redresării globale pentru o lume egală între femei și bărbați, disponibil la:
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_2184

Cu toate acestea, existența agenției în sine nu garantează o reprezentare echilibrată între femei și bărbați în luarea deciziei nici la nivel local, nici la nivel național.

În prezent, femeile reprezintă 51,1% din populația României. La alegerile locale și județene din 2020, numai 22,9% din totalul candidaților au fost femei, o îmbunătățire extrem de modestă de numai 1,5% față de alegerile din 2016⁶. În actuala structură a Parlamentului ales în 2020, din 466 de senatori și deputați, numai 17% sunt femei (82 de parlamentari), o involuție inacceptabilă, comparativ cu anul 2016, când reprezentarea femeilor în Parlament a atins 19%. Deși, potrivit calculelor EFOR, numărul femeilor înscrise pe listele pentru alegerile parlamentare din 2020 s-a îmbunătățit modest, față de alte alegeri, ajungând la 29,5%, nu a fost suficient pentru a asigura o reprezentare echilibrată de gen în actualul Parlament și nici măcar nu a permis înregistrarea unui progres la alegerile din 2020, față de cele din urmă cu patru ani. În acest sens, soluția fixării unui algoritm clar de întocmire a listelor electorale care să asigure o reprezentare echilibrată a cotelor de gen pe locurile eligibile reprezintă garanția că femeile nu vor mai fi subreprezentate în cele două Camere ale Parlamentului.

Potrivit *Global Gender Gap Index 2021*⁷, calculat de *World Economic Forum*, la categoria care măsoară puterea politică a femeilor, România se situează pe poziția 129 din 155 de state analizate, întrecând Republica Democratică Congo cu 0.001 puncte.

Legislatura	Ponderea locurilor deținute de femei în Parlamentul României
1990-1992	4,9%
1992-1996	3,7%
1996-2000	4,7%
2000-2004	10,8%
2004-2008	10,2%
2008-2012	9,8%
2012-2016	11,5%
2016-2020	19%
2020-prezent	17%

1

⁶ Expert Forum, participarea femeilor la alegerile locale din 2020: raport de monitorizare nr. 2, disponibil la: <https://expertforum.ro/wp-content/uploads/2020/09/PB-92-raport-reprezentare-femei.pdf>

⁷ *Global Gender Gap Report 2021 INSIGHT REPORT MARCH 2021*, disponibil la: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2021.pdf

Subreprezentarea femeilor în viața politică este vizibilă, la acest moment, inclusiv la nivelul Executivului. Actualul Guvern al României are în compoziția sa un singur ministru femeie din 21 de portofolii de miniștri, fapt ce ne plasează, împreună cu Ungaria, în coada clasamentului european la reprezentarea femeilor la nivelul Executivului. Comparativ, Republica Islamică Pakistan are 4 femei din 31 de miniștri, iar Sultanatul Islamic Oman are în Cabinet 3 femei din 26 de miniștri. România este, de asemenea, mult sub media statelor africane în ceea ce privește reprezentarea femeilor în Guvern.

Un sistem al cotelor de gen va asigura o accelerare a procesului de reprezentare echilibrată a celor două genuri în politică și în România. Cotele de reprezentare politică legiferate sunt o realitate în 66 de state din lume, potrivit datelor Institutului pentru Democrație și Asistență Electorală (IDEA)⁸. Franța a fost prima țară care a impus prin lege, în anul 2000, paritatea de gen de 50% pe listele pentru alegerile europarlamentare, senatoriale, municipale și regionale. Polonia a introdus o lege a cotei minime de gen în 2011, Mexic în 2015, iar, în 2016, Republica Moldova a adoptat cota de gen electorală de reprezentare minimă de 40%, fără impunerea de sancțiuni. Italia a instituit, de asemenea, prin lege cota maximă pentru un gen de 60%, încă din 2017.

Ca urmare, parlamentul ales în 2018 în urma acestei legiferări a fost compus din 335 membri, 110 la Senat și 225 la Camera Deputaților, respectiv 34% femei senator și 36% femei deputat, cel mai mare număr înregistrat vreodată în Italia.

Modelul spaniol, implementat prin Legea organică 3 din 22 martie 2007, impune o reprezentare minimă de 40% a ambelor sexe pe listele electorale. După 2009, partidele politice din Spania au adoptat sistemul *zipper*, cunoscut și ca paritate verticală, potrivit căruia candidații femei și bărbați alternează pe pozițiile de pe lista electorală. Partidul Stânga Unită IU a adoptat acest sistem în 2008, iar Partidul Socialist Muncitoresc Spaniol în 2013. Folosind acest sistem, în 2015, partidul *Podemos*, în coaliție cu IU, au reușit performanța unui procent de 47,9% candidați femei aleși. Combinând sistemul *zipper* cu eficiența cotelor electorale de gen, în 2015, Spania a înregistrat un record privind reprezentarea femeilor în Parlament – 39,4% din totalul deputaților și senatorilor. La scrutinul din 2019, rezultatele obținute au condus la un nou record: 47% din totalul parlamentarilor aleși (350) au fost femei (165).

În plus, unul dintre Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului definite de Organizația Națiunilor Unite vizează atingerea egalității de gen și implicare a femeilor. Aceasta se măsoară cu ajutorul a trei indicatori: proporția dintre femei și bărbați în educație primară, secundară și terțiară; proporția femeilor pe piața muncii din sectorul non-agricol și proporția locurilor ocupate de femei în parlamentele naționale. Obiectivul setat pentru 2015 era o reprezentare de 30%, iar instrumentul recomandat pentru atingerea țintei a fost introducerea cotelor electorale de minim

⁸ <https://www.idea.int/data-tools/data/gender-quotas/database>

40% pentru fiecare gen în rândul candidaților propuși de fiecare partid pentru alegerile parlamentare.

Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă, stabilită prin Rezoluția Adunării Generale a ONU 70/1 (2015) acordă prioritate egalității de gen și integrează drepturile femeilor. Obiectivul de dezvoltare durabilă 5 este dedicat „Realizării egalității de gen și împuternicirii tuturor femeilor și fetelor”, iar ODD 16, „instituțiilor incluzive”. Conform obiectivului 5, statele membre au convenit asupra mai multor obiective, inclusiv obiectivul ODD 5.5 pentru „Asigurarea participării depline și efective a femeilor și a egalității de șanse pentru conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică”. Indicatorul ODS 5.5.1, „proporția de locuri ocupate de femei în parlamentele naționale și în guvernele locale”, va monitoriza progresele realizate în acest scop.

Potrivit recomandărilor Entității Națiunilor Unite pentru egalitatea de gen și emanciparea femeilor⁹, în vederea realizării parității de gen la nivelul parlamentelor naționale, sunt indispensabile următoarele măsuri: abilitarea sistemelor și aranjamentelor electorale, măsuri speciale temporare (TSM), inclusiv adoptarea cotelor electorale, partide politice incluzive și instituții sensibile la gen, finanțare politică, sprijinul organizațiilor societății civile (OSC) etc.

De asemenea, ONU a adoptat și instrumente judiciare care susțin egalitatea de gen în procesul decizional. Convenția ONU pentru eliminarea tuturor formelor de discriminare asupra femeii (CEDAW), ratificată de România în 1981, explică la art. 4, alin 1, că: *„Adoptarea de către statele părți a unor măsuri temporare speciale, menite să accelereze instaurarea egalității de facto între bărbați și femei, nu este considerată ca un act de discriminare în sensul din prezenta Convenție, dar nu trebuie să aibă drept consecință menținerea unor norme ilegale sau diferențiate; aceste măsuri trebuie abrogate de îndată ce au fost realizate obiectivele în materie de egalitate de șanse și tratament.”*

Condiția juridică, politică și socială a femeilor a fost subiectul de dezbateră al multor conferințe internaționale și rămâne un punct esențial al agendei internaționale. Prima astfel de conferință a fost ținută în Mexic, în 1975, și a dat naștere unui lung șir de dezbateri, cea mai importantă fiind cea de-a patra Conferință Mondială de la Beijing din septembrie 1995, urmată de sesiunile de monitorizare a implementării Declarației de la Beijing și a Platformei de Acțiune. În Platforma de Acțiune de la Beijing este inclus capitolul G, „Femei la putere și în funcții de decizie” în care se arată că proporția scăzută a femeilor în rândul factorilor de decizie la nivel local, regional și internațional este urmarea barierelor structurale și atitudinale, bariere ce trebuie îndepărtate prin intermediul unor acțiuni pozitive. Guvernelor li se recomandă să ia măsuri pentru a încuraja partidele politice să integreze femei în pozițiile publice alese sau numite, în aceeași proporție ca bărbații.

Prezenta propunere legislativă asigură o reprezentare în Parlamentul României a unei cote minime de aproximativ 33% pentru un gen, prin instituirea obligativității pentru formațiunile

⁹ UN Women input to OHCHR draft guidelines on effective implementation of the right to participation in public affairs, Februarie 2018.

politice de a întocmi listele de candidați la Senat și la Camera Deputaților prin alternarea femeilor și bărbaților, după următorul algoritm: dacă primul candidat este bărbat, următoarele două locuri vor fi alocate femeilor, ordinea urmând a fi păstrată până la definitivarea listei. Dacă primul loc pe listă va fi însă o femeie, pe locurile doi și trei vor fi bărbați. Pentru următoarele locuri pe listă, alternanța va fi, de asemenea, o femeie, doi bărbați. Astfel, se pot evita scenariile în care candidații de un anumit gen pot fi distribuiți la finalul listei, pierzând astfel șansa obținerii unui loc eligibil.

Soluția propusă nu constituie un act de discriminare. De altfel, propunerea legislativă nu impune un număr de mandate predefinit alocate pe criteriu de gen, ci stabilește o pondere echilibrată de gen pe listele de candidați propuse de partidele politice. Democrația reprezentativă este asigurată în măsura în care există mijloace pentru realizarea unei reprezentări simetrice reale a genurilor la nivelul instituțiilor!

Inițiatori:

Alina-Ștefania Gorghiu

Senator PNL

Laura-Iuliana Scânteii

Senator PNL

Anca-Dana Dragu

Senator USR

Silvia-Monica Dinică

Senator USR

Spătaru Elena-Simona

Senator USR

Maria-Gabriela Horga

Deputat PNL

Simona-Măya Teodoriu

Deputat PSD

Lista susținătorilor

Propunerii legislative
pentru modificarea și completarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a
Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale
Permanente

Nr. Crt.	Nume și prenume	Partid	Semnătură
1	CRETU GABRIELA	PSD	
2	SPÎRNEA LILIANA	PSD	
3	STROE FELIX	PSD	
4	DENES IOAN	PSD	
5	CRISTESCU IONEL DAMUT	PSD	
6	MATIES CACIM GHEORGHE	PSD	
7	HUMELNICU MARIUS	PSD	
8	GEORGESCU LAURA	PSD	
9	MIREA SIMINICA	PSD	
10	CIOMOIU VICTOR	PSD	
11	STACHEI CATALIN	PSD	
12	TRUFIN LUCIAN	PSD	

[illegible]

Lista susținătorilor

Propunerii legislative
pentru modificarea și completarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a
Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale
Permanente

Nr. Crt.	Nume și prenume	Partid	Semnătură
1.	HORGA MARIA-GABRIELA	PNL	
2.	Popa Alexandru	P.N.L	
3.	ANDREI ALEXANDRU-IOAN	PNL	
4.	MARA CALISTA	PNL	
5.	SOFIN DAN MOLDOVAN	PNL	
6.	FAGARASIAN VALENTIN	PNL	
7.	STOIAN MARIA	PNL	
8.	Thellmann Priscille	PNL	
9.	BURCIU CRISTINA	PNL	
10.	SISCU GEORGE	PNL	
11.	ALEXE FLORENTIN	PNL	
12.	GABRIEL ANDRONACHE	PNL	

[illegible]

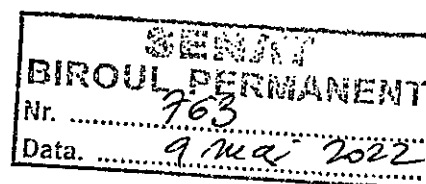

Lista susținătorilor

Propunerii legislative
pentru modificarea și completarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a
Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale
Permanente

Nr. Crt.	Nume și prenume	Partid	Semnătură
1	ALEXE FLORIN	PNL	
2	POTECĂ VASILICĂ	PNL	
3	BÎCA Iulian Mihail	PNL	
4.	Niculescu Zăgaruș Gheorghe	PNL	
5.	ANINIE MONICA CRISTINA	PNL	
6	CRISTIAN CHIRTES	PNL	
7	IOHN RAUUA - GABRIELA	PNL	
8	DANIEL FENECHIU	PNL	
9	Pauline Nicoleta	PNL	
9	Vela I Marcel	PNL	
10	Cosmin-Marian Poteraș	USR	
11	SĂTARU T. LINDA	USR	

[illegible]

Către: Biroul Permanent al Senatului

De la: Lucica Dina Muntean, Senator PNL Circumscripția 22-Hunedoara

Subiect: Solicitare co-semnare inițiativă legislativă

29.03.2022

Stimate doamne, stimați domni,

Subsemnata Lucica Dina Muntean, Senator PNL, doresc să fiu co-inițiator al inițiativei legislative având nr. de înregistrare Senat – L 240/2022 – Propunere legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr.208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente.

Vă mulțumesc,

Lucica Dina Muntean
Senator PNL
Circumscripția 22, Hunedoara